

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2019

**GESKIEDENIS V1
ADDENDUM**

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

VRAAG 1: HOE HET DIE ONTPLOOIING VAN MISSIELE NA KUBA TOT DIE KOUDE OORLOG-SPANNING TUSSEN DIE SOWJETUNIE EN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA IN DIE 1960's BYGEDRA?

BRON 1A

Hierdie bron gee 'n uiteensetting van die redes vir die ontplooiing van Russiese missiele na Kuba in 1962.

In 1962 was Fidel Kastro se nuwe kommunistiese regime drie jaar oud. Kastro het Kuba vereenselwig (geassosieer) met die magtige Sowjetunie wat die geleentheid geskep het vir die ontwikkeling van 'n kommunistiese staat binne trefafstand vanaf die Amerikaanse grens. Die Koude Oorlog was in volle swang en die Amerikaanse President John F. Kennedy het homself polities in teenstand teenoor die Kastro regime gedefinieer.

Die gewone Amerikaanse Sowjet spanning het in die maande tot Oktober 1962 toegeneem. Eerstens, in 'n poging om die Russe te intimideer, het die Verenigde State Jupiter kernmissiele na Turkye ontplooi. Generaal Nikita Khrushchev het alreeds bedreig gevoel deur die wapens wat na die USSR gerig was vanuit Wes-Europa. Hy het gedink dat die feit dat Amerikaanse missiele na Turkye beweeg het, die Sowjetunie miskien die speelveld gelyk moes maak. Toe het die Kubaanse regering 'n Amerikaanse komplot vir die omverwerping van die Kastro regering ontdek. Dit was die tweede poging wat binne 'n jaar na die mislukte Bay of Pigs inval van 1961 geloods was.

Die twee gebeurtenisse – die ontdekking van Amerikaanse aggressie in Kuba en die ontplooiing van kernmissiele na Turkye – het daartoe gelei dat Kastro en Khrushchev 'n geheime ooreenkoms aangegaan het. Die USSR sou kernmissiele na Kuba ontplooi om enige toekomstige Amerikaanse aanvalle te verhoed en om die Amerikaanse kernmissiele in Turkye teen te werk. Niemand het voorspel dat hierdie reeks besluite van die Verenigde State, die Sowjetunie en Kuba tot die rand van 'n kernoorlog sou lei nie.

[Uit <https://outsider.org/nuclear-weapons/articles/Cuban-missile-crisis/>. Toegang op 25 Mei 2018 verkry.]

BRON 1B

Hierdie bron fokus op President Kennedy se besluit om 'n vlootblokkade teen Russiese skepe in te stel en President Khrushchev se reaksie daarop.

Die President het ook op nasionale televisie verskyn daardie aand om die publiek in te lig oor die ontwikkelinge in Kuba, sy besluit om 'n vlootblokkade te inisieer en af te dwing en die moontlike globale gevolge indien die krisis sou voortduur. Die stemtoon van die President se opmerkinge was kras en die boodskap onmiskenbaar en soortgelyk aan die Monroe-Leer: "Dit sal die beleid van hierdie land wees om enige kernmissiel wat vanaf Kuba gelanseer word teenoor enige land in die westerse halfrond, te beskou as 'n aanval van die Sowjetunie op die Verenigde State wat 'n volle vergeldingsreaksie sal hê op die Sowjetunie." Die gesamentlike peroneelhoofde het 'n militêre gereedheidstatus van Defcon 3 aangekondig namate die vlootmagte die blokkade geïmplementeer het en planne vir 'n militêre aanval op Kuba was bespoedig.

Op 24 Oktober het Khrushchev op Kennedy se boodskap gereageer met 'n verklaring dat die Amerikaanse 'blokkade' 'n daad van aggressie was en dat die Sowjet-skepe wat na Kuba onderweg was, beveel sou word om voort te seil. Nogtans op die 24ste en 25ste Oktober het sommige skepe omgedraai vanaf die blokkadelyn, terwyl sommige deur die Amerikaanse vlootmagte ondersoek en toegelaat was om voort te gaan nadat geen offensiewe wapens gekry was nie.

Intussen het Amerikaanse verkenningsvlugte oor Kuba aangedui dat die Sowjet missiel-terreine byna operasionele gereedheid bereik het. Met geen duidelike einde van die krisis in sig nie, was die Amerikaanse magte op Defcon 2 gereedheidstatus geplaas – bedoelend dat oorlog wat die strategiese lugbevel sou insluit, dreigend was. Op 26 Oktober het Kennedy sy adviseurs ingelig dat dit blyk asof slegs 'n Amerikaanse aanval op Kuba die missiele sou verwyder, maar hy het aangedring dat die diplomatieke kanaal meer tyd gegee moes word. Die krisis het 'n virtuele dooiepunt bereik.

[Uit <https://history.state.gov/milestones/1961-1968/cuban-missiles-crisis>. Toegang op 18 Desember 2018 verkry.]

BRON 1C

Hierdie spotprent is geneem uit 'n Amerikaanse webwerf en beeld die gebeurtenisse van die Kubaanse missielkrisis uit.

SOWJETUNIE**KUBA**

BRON 1D

Hierdie bron beklemtoon hoe die Kubaanse Missielkrisis deur beide President Kennedy en President Khrushchev in Oktober 1962 opgelos was.

Agter die skerms, het beide die VSA en die USSR egter 'n nie-militere (vreedsame) oplossing vir die krisis onderhandel. Deur verskeie alternatiewe kanale het die twee lande ooreengekom om die dooiepunt met 'n kompromis te beeindig. Die Sowjetunie sou hul missiele vanaf Kuba verwyder en die VSA sou hul missiele vanaf Turkye verwyder.

Op 28 Oktober het Kennedy en Khrushchev aangekondig dat die Sowjetunie missiele Kuba sou verlaat. Geen melding was van die Amerikaanse missiele in Turkye gemaak nie. Die enigste publieke aankondiging van die verwydering van missiele was dié van die Sowjetunie.

Die Amerikaanse 'kwarantyn' het voortgegaan wat dit in 'n bevestigingsmissie verander het om seker te maak dat die Sowjetunie by hul belofte gehou het om die missiele te verwyder. Die 'kwarantyn' was op 20 November beeindig. Die verwydering van die Amerikaanse missiele in Turkye het ook begin en die missiele was 'n paar maande later verwyder.

Geen missiele was in die einde afgevuur vanaf enige land nie. Beraamde skattings ten tye van die krisis indien die twee lande kernmissiele sou afvuur, was honderde miljoene. Die vreesfaktor was definitief baie hoog, veral in die VSA.

Die enigste leier wat in bewind aangebly het vir meer as twee jaar, was Kastro. Kennedy was vermoor in 1963 en Khrushchev was as Sowjetunie-leier die volgende jaar verwyder. Een van die blywende resultate van die Kubaanse Missielkrisis was die stigting van 'n direkte telefoonlyn vanaf Moskou, die hoofstad van die Sowjetunie, na Washington DC en die ondertekening van die Verbod op die Toets van Kernwapensverdrag.

[Vanuit <http://www.socialstudiesforkids.com/ushistory/cubanmissilecrisis1.html> Cuban Missile Crisis – Toegang op 18 Desember 2018 verkry.]

VRAAG 2: WAAROM HET SUID-AFRIKA BY DIE ANGOLESE ONAFHANKLIKHEIDSOORLOG BETROKKE GERAAK?**BRON 2A**

Hierdie bron fokus op die redes vir die betrokkenheid van buitelandse moondhede in Angola.

Angola het as 'n onafhanklike staat onder traumatiese (ontstellende) omstandighede ontstaan. Die land het vinnig op 'n burgeroorlog afgestuur nadat drie nasionalistiese bewegings, die FNLA (National Front for the Liberation of Angola), die MPLA (Popular Movement for the Liberation of Angola) en UNITA (National Union for the Total Liberation of Angola), misluk het om ooreenstemming te vind oor hoe om mag en rykdom te deel. Met die hulp van buitelandse bondgenote het die FNLA en UNITA militêre mag gebruik om die MPLA uit die hoofstad Luanda te verdryf.

Zairese en Suid-Afrikaanse troepe het Angola binnegeval om die FNLA en UNITA onderskeidelik in beheer te plaas. Die MPLA het soortgelyke aksie geneem deur Kubaanse hulp te verkry om Luanda suksesvol te behou nadat onafhanklikheid aangekondig was. Terwyl die MPLA se leier, Agostinho Neto, Angola se onafhanklikheid verklaar het, kon die klank van swaar artillerie in die agtergrond gehoor word namate die opmarsende FNLA / Zairese troepe aan die buitewyke van die hoofstad gestop was. Die UNITA en Suid-Afrikaanse opmars was ook suid van Luanda gestop, hoofsaaklik weens Kubaanse militêre ingryping. Die mislukking om die MPLA vanuit Luanda voor onafhanklikheid te ontsetel, het nie sy vyande (vyande) verhoed om sy ontlukende regering omver te werp nie. Dit was die begin van 'n uitgerekte burgeroorlog waarin UNITA die hoof interne vyand, en Suid-Afrika, Zaire en die VSA die belangrikste eksterne teenstanders (vyande) was.

[Uit [C:/User/Downloads/saia sop 84 malaquias 2011531%20\(1\).pdf](C:/User/Downloads/saia sop 84 malaquias 2011531%20(1).pdf). Toegang op 20 Januarie 2019 verkry.]

BRON 2B

Hierdie uittreksel deur Christopher Saunders (Professor van Historiese Studies aan die Universiteit van Kaapstad) fokus op die redes en aard van Suid-Afrika se betrokkenheid in Angola.

Wat die Suid-Afrikaanse ingrypings in Angola vanaf 1975 tot 1988 betref, het ons nou baie gedetailleerde weergawes van die slagte (gevegte) wat die Suid-Afrikaanse Weermag (SAW) in Angola geveg het, vanaf Operasie Savanna aan die einde van 1975 tot Operasie Rendier in Mei 1978, en die vele operasies wat gevolg het vanaf 1980, waarvan Operasie Protea in 1981 en Askari in 1983–84 die grootste was voor dié wat rondom Cuito Cuanavale in 1987–88 plaasgevind het.

Toe onafhanklike Angola in November 1975 gebore was, was die Suid-Afrikaanse magte nie ver van Luanda nie; hul missie om te verhoed dat die MPLA-magte die bewind oorneem. Namate hulle misluk het in daardie doel as gevolg van die aankoms van 'n groot Kubaanse militêre mag in Angola, het die Suid-Afrikaanse magte teen einde Maart 1976 onttrek. Suid-Afrika het die volgende dekade egter in 'n byna volgehoue, maar onverklaarde, oorlogstoestand met Angola gebly en meer opleidingsmagte gestuur om sy regering omver te werp, en massiewe hulp aan UNITA gegee en die land dikwels binnegeval.

Angola het herhaaldelik Suid-Afrika se hoogs aggressiewe intensies teenoor die land veroordeel. Suid-Afrika het op sy beurt weer herhaaldelik Angola daarvan beskuldig dat hulle basisse verskaf het waarvandaan SWAPO, die enigste Namibiese bevrydingsbeweging wat 'n gewapende stryd teen Suid-Afrika gevoer het, guerrilla-magte na Namibië gestuur het. Vanaf 1976 was Angola ook die tuiste van die belangrikste militêre opleidingsbasisse van Umkhonto we Sizwe (MK), die gewapende vleuel van die ANC. SA se beleide tydens apartheid, was gekenmerk deur anti-kommunisme en was hoofsaaklik beïnvloed deur die gedagte dat indien SA 'n Westerse ideaal sou ondersteun, SA in staat sou wees om 'n bietjie internasionale krediet van die Westerse magte sou kry.

[Uit <http://repository.uwc.ac.za/xmlui10566/1018>. Toegang op 20 Januarie 2019 verkry.]

BRON 2C

Hierdie bron was geneem uit '*The War: Preparing for Africa*' wat in 1990 gepubliseer was. Dit fokus op die betrokkenheid van Suid-Afrika in die stryd om Cuito Cuanavale.

[Uit <https://www.dailymail.com.uk/news/article-4491842/Photo-backed-troops-fighting-communists-Angola.htm#ixzz5GPkOC6jk>. Toegang op 21 Februarie 2019 verkry.]

BRON 2D

Die onderstaande bron is 'n uittreksel geskryf deur Horace Campbell wat die militêre nederlaag van Suid-Afrika in Angola beklemtoon.

Die Angolese het 'n offensief teen Savimbi se grondgebiede (basisse) in Suidoos-Angola geloods, en die stryd by die Lomba-rivier was die aanvang van die groot stryd by Cuito Cuanavale, waar die Angolese besluit het om 'n verdedigingslyn op te rig. Die SAW het sy opmars in November 1987 begin. Toe hulle hewige weerstand van die Angolese gekry het, het die operasionele bevel van die SAW ineengestort. Dit was op hierdie punt dat president Botha die moraal van sy troepe persoonlik moes versterk. Hierdie besoek het gelei tot die versterking van die Angolese posisie deur die Kubane, wat sedert 1981 nie in direkte gevegte betrokke was nie. Die Kubaanse opperbevel het bereken dat indien die FAPLA-verdedigingslyn gebreek sou word, die Kubaanse magte bedreig sou word. Die besetting (blokkade) van Cuito Cuanavale het nou al die vegters (soldate) van die Angolese oorlogsteater betrek. Die Angolese, die Kubane, SWAPO en die ANC aan die een kant en die SAW, die Amerikaners en UNITA aan die ander kant.

Die Angolese en Kubaanse MiG 23s, ondersteun deur grondradar, was beter as die Suid-Afrikaanse lugmag. Met sy lugmag gestrand (oneffektief) en sy tenks gestop deur myne en moeilike terrein, was die besettings- (omliggende) mag beperk tot lang afstand bombardering van Cuito Cuanavale vir drie maande. In groot veldslae in Januarie, Februarie en Maart het die Suid-Afrikaners misluk om dit oor te neem.

Die Suid-Afrikaners was selfs rassisties in hul militêre taktiek, en het swart troepe voor die blanke (wit) troepe ingestuur om die impak van die geveg te verduur. Meer belangrik, sonder lugondersteuning, was die Suid Afrikaners deur die Angolese oordonder. Teen die einde van Maart was die Suid-Afrikaanse besetting verby en was die Suid-Afrikaners self vasgevang en onder besetting. Die oorlog het toenemend ongewild geword in Suid-Afrika namate jong blankes in liggaamsakke terug huis toe gekom het.

[Uit sahistory.org.za/archive/military-defeat--south-african-angola-horace-campbell-monthly-review-africa-angola. Toegang op 02 Mei 2019 verkry.]

VRAAG 3: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE SWARTMAGBEWEGING OP AFRO-AMERIKANERS WAT IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA GEDURENDE DIE 1960's GELEEF HET?

BRON 3A

Die onderstaande bron beskryf waarom Malcolm X Afro-Amerikaners aangemoedig het om die Swartmagbeweging te ondersteun.

Malcolm X verteenwoordig die soort houding en politieke perspektief van baie jong swart sogenaamde militantes en radikales vanuit stedelike gebiede in die Noorde. Hulle het 'n ander soort houding gehad. Dit was moeilik vir hulle om hierdie idee van nie-gewelddadigheid te sluk ... Malcolm sê: 'Indien iemand jou slaan dan stuur jy hom na die begraafplaas.'

Terwyl King nie-gewelddadigheid, direkte aksie en passiewe weerstand bepleit het om gelyke burgerregte te verkry, was Malcolm X die woordvoerder van die Nasie van Islam. Hierdie Swart Moslembeweging het wit Amerika en sy Christelike waardes verwerp en die oppergesag van swartes bo blankes verkondig. Malcolm X en Stokely Carmichael het 'n segregasie-benadering bepleit, 'Swart Mag' wat daarin gepoog het om in swartes, 'n trotsheid op hul Afrika-erfenis, te bevorder.

Vir Malcolm X was 'om die ander wang te gee', 'n swak strategie wat onaanvaarbaar was en dit was om die rede waarom hy selfverdediging beklemtoon het. Malcolm X was afkomstig vanaf 'n swart-nasionalistiese tradisie wat nie geglo het dat jy jou vryheid, jou selfrespek en jou waardigheid kon kry deur eenvoudig toe te laat dat iemand jou slaan sonder dat jy jouself probeer verdedig nie. As swartes gereageer en geprobeer het om hulself te verdedig, sou die polisie departement op die betogers neer gekom het en blankes sou die kans gekry het om swart mense onoordeelkundig te vermoor.

Malcolm X het King gereeld gekritiseer en hom daarvan beskuldig dat hy voor blankes buig en swartes onderwerp aan dieselfde kultuur wat hulle histories verkleineer (gekritiseer) en mishandel het.

[Uit <http://www.aljazeera.com>. Toegang op 21 Januarie 2019 verkry.]

BRON 3B

Die onderstaande bron is 'n uittreksel van 'n artikel wat in September 1968 in 'n Black Panther-koerant geskryf was. Dit was ter nagedagtenis van die Swart Panther-leiers wat deur die Amerikaanse polisie vermoor was.

Ons broers was kwaadwillig, skaamteloos en ongenadelik aangerand, geslaan en vermoor deur 'n leër varke (polisie). Dit was nie net gedoen om die begeerte en wellus van die swartman se bloed te vergiet nie; die doen hulle daagliks op hul eie wil en sonder die noodsaaklikheid van bevele.

Alhoewel die swart inwoners van Watts baie keer deur die varke (polisie) uitgedaag was, het hulle geweier om 'n herhaling van die 1965-optog as 'n vorm van weerstand te hê. Dit was welbekend dat hierdie metode van weerstand sy doel gedien het en dat dit verouderd was. Nuwe weerstandsmetodes moes aangepas en toegepas word. Vandag verset ons nie net teen rassisme en uitbuiting nie, maar ook teen wreedheid en moord.

Sedertdien het die sogenaamde emansipasie-beleidmakers hier voortgegaan om hierdie breinspoelmetode (metode om hul behandeling van swartmense te regverdig) te gebruik. Dit is gedoen deur die onderwysstelsel wat wit oppergesag geleer het deur altyd swartmense as minderwaardig uit te beeld.

Dit is die bedoeling van die beleidsmakers om massamoord op swartmense te pleeg. Dit word gedoen sonder die opposisie of protes van die blanke burgers. Die radio, televisie, tydskrifte en koerante laat ons soos wettelose misdadigers blyk. Dit het daartoe gelei dat witmense glo dat hulle in gevaar is.

Ons moet nie terugsit en toelaat dat die beste van ons mense vermoor word of wag totdat 'n familielid die slagoffer word nie.

ONS MOET GEEN TYD MORS NIE: VERENIG EN BIED WEERSTAND

[Uit <http://www.itsabouttmebpp.com/BPP-Newspapers-index.html>. Toegang op 21 Januarie 2019 verkry.]

BRON 3C

Hierdie bron fokus op die aspekte van die Black Panthers se Tien Punt Plan.

Op Saterdag 16 Oktober het die mense van Richmond, Kalifornië gratis skoene en noodhulpstelle ontvang, deur die People's Survival Program. Hulle het nuwe skoene gekies uit die David Halliard Free Shoe Program, het sakke kruideniersware by die Angela Davis Free Food Program en noodhulpstelle van die George Jackson Free Health Clinic huis toe geneem.

Vir te lank het kapitaliste ons heeltemal afhanklik gemaak aan hul elke ekonomiese skuif; ons moet koop wat hulle aangebied het, wat nie altyd was wat ons wou hê nie. Nou stig ons maniere waarop ons kan oorleef sonder hulle. Mense hou van dit wat hulle hul eie kan noem. Hierdie program was vir die mense deur die Black Panther Party begin.

Programme in die verlede het oor die algemeen gefunksioneer om groot sakemanne, die regering of die organisasie wat dit geborg het, te bevoordeel eerder as om die mense te bevoordeel waarvoor dit gestig was. Die People's Survival Program was geïmplementeer om die mense te dien; sodat die gemeenskap uiteindelik, hulself kan bedien sonder om afhanklik te wees van die gierige (gulsige) sakemanne om ons te gee wat ons nodig het.

Daar moet baie dinge gedoen word in die proses om van totale uitbuiting (mishandeling) na bevryding te beweeg. Ons sal nie vryheid verkry, net omdat ons weet dat onderdrukking verkeerd is nie, maar omdat ons aan daardie onderdrukking gewerk het. Die oorlewingsprogramme is maniere waarin ons, ons nuwe samelewing sal begin sien.

ALLE MAG AAN DIE MENSE

[Uit <http://www.itsabouttimebpp.com/Articles>. Toegang op 21 Januarie 2018 verkry.]

BRON 3D

Die plakkaat beeld die werk van die Black Panther Party uit.

[Uit <https://www.bing.com/images>. Toegang op 21 Februarie 2019 verkry.]

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese inligting is uit die volgende geneem:

<https://www.bing.com/imageshttps://www.dailymail.com.uk/news/article-4491842/Photo-backed-troops-fighting-communists-Angola.htm#ixzz5GPkOC6jkhttps://outsider.org/nuclear-weapons/articles/Cuban-missile-crisis/>.

<https://history.state.gov/milestones/1961-1968/cuban-missiles-crisis>

<http://www.socialstudiesforkids.com/us/history/cubanmissilecrisis1.html> Cuban Missile Crisis

<http://www.sahistory.org.za/archive/military-defeat--south-african-angola-horace-campbell-monthly-review-africa-angola>

<http://www.itsabouttmebpp.com/BPP-Newspapers-index.html>

<http://www.itsabouttimebpp.com/Articles>.

<http://www.aljazeera.com>.

<http://twww.bing.com/images/search?thedevelopment-of-missiles-in-cuba>.

<http://repository.uwc.ac.za/xmlui10566/1018>

[C:/User/Downloads/saia sop 84 malaquias 2011531%20\(1\).pdf](C:/User/Downloads/saia sop 84 malaquias 2011531%20(1).pdf)